

Střed/Centre. Časopis pro mezioborová studia střední Evropy 19. a 20. století

Výzva autorům

Téma čísla: **Životní prostředí pohraničních regionů střední Evropy**

Redakční uzávěrka pro zaslání rukopisů: **31. 7. 2022**

Kontakt: stred@mua.cas.cz

Publikační jazyky: čeština, slovenština, angličtina, němčina

Webová stránka časopisu: <https://www.mua.cas.cz/cs/stred-casopis-pro-mezioborova-studia-stredni-evropy-19-a-20-stoleti>

Indexace: SCOPUS, CEEOL, ERIH+, CEJSH, EBSCO

Pohraniční regiony byly ve střední Evropě v některých historických obdobích odděleny nepropustnou státní hranicí, v jiných zase představovaly téměř jednolitý prostor. Vždy je však bez ohledu na hraniční režim propojovalo životní prostředí. V životním prostředí a různých přístupech k němu po obou stranách hranice se tak odrážely odlišnosti v politice, hospodářských zájmech nebo kultuře. Politika utvářená v centru mohla přispívat ke společnému řešení problémů životního prostředí v pohraničí, stejně jako vyvolávat přeshraniční „ekologické války“. Známými příklady je třeba dlouhodobý spor mezi Českou republikou a Rakouskem o jadernou elektrárnu v jihočeském Temelíně, slovensko-maďarské rozpory ohledně vodního díla Gabčíkovo-Nagymaros nebo nedávný česko-polský konflikt ohledně hnědouhelného dolu Turów v jihozápadním Polsku.

Vztah k životnímu prostředí pohraničních regionů však neformovaly jen konkrétní konflikty, ale také každodennost spojená s utvářením a udržováním přeshraniční infrastruktury nebo společný přeshraniční postup při užívání přírody a jejích zdrojů. Příroda pohraničních regionů střední Evropy navíc mohla nést také specifické kulturní významy, které se projevovaly v regionálních a národních identitách někdy sdílených po obou stranách hranice, jindy vnímaných odlišně. Výzkum vztahu mezi člověkem a přírodou napříč pohraničím vícero států umožňuje nejen vytvořit transnacionální perspektivu ale v případě střední Evropy, v níž se prolíná evropský Západ a Východ, také kriticky přehodnotit zjednodušující mentální stereotypy o ekologickém Západu a neekologickém Východu. Výzkum pohraničí v souvislosti s otázkami týkajícími se vztahu k životnímu prostředí může sloužit jako laboratoř pro zkoumání různých cest mezi moderními a postmoderními hodnotami napříč různými státy, politickými režimy a diskurzivními prostředím.

Toto číslo časopisu Střed/Centre poptává články analyzující otázky týkající se vztahu životního prostředí a středoevropských pohraničních regionů od 19. století do současnosti. Komparativní a transnacionální přístupy jsou v této souvislosti obzvláště vítány.

Možná téma studií mohou například zahrnovat:

- Proměnu vztahu člověka k životnímu prostředí v pohraničních regionech
- Vliv zemědělství a průmyslu na životní prostředí pohraničních regionů
- Meziúzemní environmentální konflikty a jejich dopad na pohraniční regiony
- Přeshraniční ochrana přírody
- Přeshraniční spolupráce při zvládnání přírodních katastrof
- Turismus v pohraničních regionech